

02

“การศึกษาภาพลวงตาภายใต้สังคมนิยมใหม่
ในสหรัฐอเมริกา:
กรณีศึกษาภาพสะท้อนจากภาพยนตร์
เรื่อง เกมล่าเกม The Hunger Games”

The Studies of illusion under Neoliberalism United
state of America: A reflection from The Hunger
Games-Movie

■ นิเรณู ธารธนะกุล¹

Neeranuch Tharathonchanakul¹

1 บัณฑิตศิลปศาสตรบัณฑิต ปรัชญา การเมืองและเศรษฐศาสตร์รุ่นที่ 1 วิทยาลัยสหวิทยาการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บทความนี้พัฒนาจากภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ปรัชญา
การเมืองและเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาผ่านงานเขียนและบทความของนักวิชาการในสหรัฐอเมริกาที่ได้มีการวิเคราะห์สังคมภายใต้กรอบแนวคิดเสรีนิยมใหม่เปรียบเทียบกับภาพยนตร์เรื่อง เกมล่าเกม The Hunger Games

นับตั้งแต่ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 จนถึงปัจจุบันคนในสังคมเริ่มตื่นตัวกับลัทธิเสรีนิยมใหม่ เพราะลัทธิดังกล่าวไม่ได้เข้ามาทำให้วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ดีขึ้นแต่ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเกิดความเปราะบาง นอกจากนี้ลัทธิเสรีนิยมใหม่ยังทำให้เกิดช่องว่างที่เอื้ออำนวยประโยชน์เพียงกลุ่มชนชั้นนำในสังคม ดังนั้นสิ่งที่ลัทธิเสรีนิยมใหม่ที่กำลังกล่าวอ้างว่าจะเข้ามาทำให้ผู้คนในสังคมใช้ชีวิตตามความฝันแบบอเมริกัน (American Dreams) ที่ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันและสามารถมีชีวิตที่ดีผ่านการทำงานหนักและสะสมทุนด้วยตนเองเป็นไปได้ยากขึ้น

การเกิดภาพสะท้อนสังคมที่ลึกลับในรูปแบบภาพยนตร์แนวกลียุค (Dystopia) หลายเรื่อง แต่ภาพยนตร์ที่ผู้เขียนหยิบยกขึ้นมาคือ เรื่องเกมล่าเกม หรือ The Hunger Games โดยภาพยนตร์มีการสะท้อนภาพรัฐพหุนิยม ซึ่งเป็นรัฐที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการและมีความเหลื่อมล้ำของฐานะและโอกาสที่สูงมาก ปัญหาเสี่ยงของประชาชนที่ไม่มีความหมาย เป็นต้น

[คำสำคัญ]

เสรีนิยมใหม่, ความฝันแบบอเมริกัน (American Dream), ความเปราะบางของเสรีนิยมใหม่, สังคมแบบอุดมคติแบบเสรีนิยมใหม่, สังคมแบบกลียุค (Dystopia)

Abstract

This article exhibits the studies of Hunger Games-Movies as the reflection of American contemporary society. Since the 1970s, the U.S. set the Neoliberalism up as the main system and it became the main system in an American society. The Neoliberal economic model has been spread around the world. Since the application of Neoliberal policy, the economic growth dramatically increase but the welfare and civic rights evolve in an opposite way. American Dream which played significant spirit for American middle class seem unsensible. Hyper individualization led to high risk in economic life and obstruct social mobility in society.

Hunger Games-Movies reflects Neoliberalism's spectactularity in many ways. The article analyzes the construction of neoliberal dystopia via three methods; 1. Movie's content construction 2. Scenario construction 3. Mode of neoliberal perception from the movie

[Keywords]

Neoliberalism, Crisis Neoliberalism, American Dream, Dystopia scenes, The illusion of Neoliberalism's society

บทนำ

นับตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้านในสังคม แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญคือเรื่องการเปลี่ยนแปลงของระบบทุนนิยมโลกที่ต้องเริ่มปรับตัวเปลี่ยนผ่านจากกรอบแนวคิดเดิมที่เรียกว่าเสรีนิยมดั้งเดิม (Classic Liberalism) สู่การสถาปนากรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่าเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism)

สังคมในแบบฉบับเสรีนิยมใหม่นั้น ภาครัฐมักให้ความสำคัญกับการขยายตัวของตลาดทุนในระบบเศรษฐกิจและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของประเทศเป็นหลัก ส่งผลให้ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายของตนเอง อันได้แก่ ทุนการศึกษาาระดับสูง (ระดับวิทยาลัยขึ้นไป) ค่าประกันสุขภาพ ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น (Harvey D., เก่งกิจ กิติเรียงลาภ, ภัควดี วีระภาสพงษ์, สุรัตน์ โหระชัยกุล, และ อภิรักษ์ วรรณสาธพ แปล, 2555)

วิถีชีวิตของประชาชนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป อำนาจการต่อรองของชนชั้นกลางในสังคมลดลง และกลุ่มชนชั้นนำผู้มีความมั่งคั่ง เช่น นักธุรกิจ กลุ่มนายทุน ข้าราชการการเมือง เข้ามามีอิทธิพลในระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เรียกว่าระบบการปกครองแบบ Plutocracy (Brenner M., 2013) กล่าวคือเป็นระบบการปกครองที่ชนชั้นนายทุนจำนวนมากที่มีเงินทุนมีความสำคัญเพราะนายทุนเหล่านี้พร้อมที่จะสนับสนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองใหญ่สองพรรคที่มักจะได้รับเลือกเป็นรัฐบาล และเมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในพรรคการเมืองเหล่านั้นได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีนั้นจะดำเนินนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มชนชั้นนำ เช่น ในวิกฤต

เศรษฐกิจปี 2007-2008 เกิดปัญหาเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในสหรัฐอเมริกาส่งผลให้รัฐบาลต้องรักษาเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจของประเทศด้วยการช่วยเหลือบริษัทและบรรษัทขนาดใหญ่หลายแห่งเพราะถือเป็นภาพรวมใหญ่ที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจในประเทศ โดยการออกนโยบายยืดหยุ่นสำหรับการจ้างงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายของบริษัท เช่น การปลดคนงานออกจากระบบเพื่อรักษาเสถียรภาพของกิจการให้อยู่ในระบบเศรษฐกิจได้ แต่เกิดภาวะอัตราการว่างงานสูงขึ้นเพราะบริษัทเลิกจ้างพนักงานเป็นจำนวนมาก เพื่อลดต้นทุนและเป็นทางเลือกที่ง่ายที่สุดเป็นต้น (Stiglitz J.E., สฤณี อาชวานันทกุล แปล, 2556)

ความฝันแบบอเมริกัน (American Dream) เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นผู้คนในสังคมโดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลางมีความคิดเรื่องการทำงานหนัก การสะสมทุนจะเป็นหนทางสามารถสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต โดยค่านิยมของความสำเร็จนี้จะแปรผันไปตามความคิดของผู้คนในแต่ละยุค และปัจจัยแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไขให้ความฝันแบบอเมริกันแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่มักจะออกมาในรูปแบบที่ทำให้คนเชื่อในชีวิตที่ดีกว่าเกิดได้จากการทำงานหนัก การได้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ การจบการศึกษาในระดับสูง เป็นต้น (Polychroniou C.J., 2016)

ดังนั้น ความฝันแบบอเมริกันก็เป็นเครื่องมือขึ้นสำคัญอีกชิ้นหนึ่งสำหรับยุคเสรีนิยมใหม่ที่จะชักจูงผู้คนในสังคมให้เข้าสู่สภาพลวงตาของเสรีนิยมใหม่

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 คือชนชั้นกลางในสังคมเกิดการตระหนกมากขึ้นว่าลัทธิเสรีนิยมใหม่ไม่ใช่แนวทางที่ดีสำหรับการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาทางด้านการเมืองที่ระบบประชาธิปไตยได้กลายเป็นระบบ Plutocracy และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่มีเพียงกลุ่มชนชั้นนำซึ่งเป็นเพียงส่วนน้อยของสังคมที่ร่ำรวยมากขึ้น แต่คนส่วนใหญ่ในประเทศต้องเผชิญกับภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น

การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจผู้ที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุดไม่ใช่ประชาชนทุกคน แต่เป็นเพียงกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่มีโอกาสทำการสะสมทุนซึ่งเป็นเพียงคนจำนวน 1 % ในสังคมที่อยู่ในชนชั้นสูง (Stiglitz J. E., สถิติ อาชวานันทกุล แปล, 2556) ซึ่งการสะสมทุนนี้ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างรายได้และความเหลื่อมล้ำซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดลักษณะสังคมที่มีกลุ่มคนที่มีฐานะต่างกัน

ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่รัฐบาลละเลย กระทั่งเกิดเหตุการณ์การประท้วงของกลุ่มคนที่ว่างงานและอ้างว่าไม่ได้รับความยุติธรรมจากรัฐบาล (Occupy Wall Street) พวกเขาแทนออกมาเรียกร้องแทนกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม หรือกลุ่มคน 99% เพื่อให้รัฐบาลสนใจกับปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้และโอกาสที่เพิ่มมากขึ้น เพราะรัฐบาลช่วยเหลือและสนับสนุนเพียงกลุ่มชนชั้นนำหรือกลุ่มคน 1% ของสังคมเท่านั้น (Dailey K., 2011)

ปัญหาต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในสังคมเริ่มได้รับความสนใจและถูกถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ โดยสื่อที่เห็นชัดเจนและสะท้อนออกอย่างมีนัยมากที่สุดคือ ภาพยนตร์แนวลึกลับ (Dystopia) ที่สะท้อนภาพปัญหาสังคมในภาพที่รุนแรงกว่าในปัจจุบัน เช่น การเกิดสงครามขึ้น การใช้อำนาจรัฐที่มีความชอบธรรมในการทำร้ายและเข่นฆ่าประชาชน เป็นต้น ซึ่งภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวที่มีการเสียดสีสังคมและคาดการณ์โลกอนาคตที่ยังใช้ระบบเสรีนิยมใหม่ที่ยังดำเนินอยู่ในสังคม คือ เกมล่าเกม หรือ The Hunger Game เป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนภาพรวมสังคมสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในรูปแบบสังคมลึกลับ (Dystopia) โครงเรื่องเกี่ยวข้องกับสังคมในรัฐแห่งหนึ่งที่ถูกครอบงำโดยระบอบเผด็จการใช้ความรุนแรงในการปกครอง และมีช่องว่างความเหลื่อมล้ำของโอกาสและฐานะผู้คนในรัฐเดียวกันที่สูงมาก ซึ่งภาพยนตร์จะนำเสนอผ่านจากตัวแสดงที่อยู่ในแต่ละเขตของรัฐพาเนม (Panem)

นอกจากนี้ภาพยนตร์เรื่องโดยใส่เนื้อหาวิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันแต่สะท้อนออกมาให้รุนแรงเพื่อให้ที่จจะสื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจนกับผู้ชม โดยเนื้อหาหลักที่เป็นตัวสะท้อนภาพชัดเจน คือการแข่งขันในเกมที่รัฐสร้างขึ้นมา เพื่อแสดงอำนาจและความรุนแรง เพื่อให้ประชาชนในรัฐพานาเมเกิดความหวาดกลัวและดำเนินวิถีชีวิตตามกฎหมายที่รัฐบาลตั้งไว้โดยเกมดังกล่าวจะจัดขึ้นในทุกๆ ปี และผู้เข้าแข่งขันในเกมนี้จะถูกคัดเลือกผ่านการจับฉลากและผู้ที่ได้รับเลือกจะถูกเรียกว่าเครื่องบรรณาการ เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีต่อประธานาธิบดีซึ่งเป็นผู้นำของรัฐพานาเม นอกจากนี้ยังมีเรื่องความเหลื่อมล้ำของโอกาสฐานะและรายได้ในแต่ละเขต และการเลือกปฏิบัติระหว่างเขตที่ยากจนและร่ำรวย ซึ่งเนื้อหาที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ล้วนเป็นตัวสะท้อนที่เกิดจากสภาพสังคมในสหรัฐอเมริกา

ดังนั้นภาพยนตร์เรื่องเกมล่าเกม หรือ The Hunger Games จึงเป็นภาพสะท้อนสังคมที่ดำเนินตามแนวทางเสรีนิยมใหม่ที่ชนชั้นนำเป็นผู้มีอำนาจควบคุมและต่อรองกับอำนาจรัฐได้แต่ประชาชนทั่วไปไม่มีอำนาจในการต่อรองทำได้เพียงแค่เดินตามทางที่ผู้มีอำนาจเป็นผู้กำหนด

บทความนี้จะแบ่งการวิเคราะห์เป็นประเด็นปัญหาของสังคมในสหรัฐอเมริกา และจะเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่อง เกมล่าเกม หรือ The Hunger Games ทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นปัญหาที่ 1 เรื่องความเหลื่อมล้ำในสหรัฐอเมริกากับความเหลื่อมล้ำในรัฐพานาเม ประเด็นปัญหาที่ 2 เรื่องการผูกขาดการแข่งขันแบบธรรมชาติในสหรัฐอเมริกาและรัฐพานาเม และประเด็นสุดท้าย เรื่องเสียงของประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความหมายในสหรัฐอเมริกากับเสียงของประชาชนในเขตที่ไม่มีความหมาย และมีการสรุปภาพรวมของสหรัฐอเมริกาในช่วงยุคของประธานาธิบดีโอบามาที่ยังคงความเข้มข้นของอำนาจทุนตามแบบฉบับลัทธิเสรีนิยมใหม่

กรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์

กรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์กับบทความนี้มีทั้งหมด 3 แนวคิด อันได้แก่ แนวคิดลัทธิเสรีนิยมใหม่ แนวคิดเรื่องความฝันแบบอเมริกันหรือ American Dream และแนวคิดสุดท้ายจะเป็นแนวคิดสังคมแบบกลียุค (Dystopia) สหรัฐอเมริกาได้ดำเนินตามแนวทางเสรีนิยมใหม่ที่มีหลักการ 3 อย่างที่สำคัญ ได้แก่ การลดบทบาทของรัฐบาลในการกำกับดูแล (Deregulation) การให้เสรีภาพกับประชาชนในสังคมทั้งการแข่งขัน (Liberalization) และ การแปรรูปกิจการของรัฐให้กลายเป็นของเอกชน (Privatization) หลักการสามอย่างนี้เป็นลักษณะสำคัญที่ใช้บ่งชี้ถึงลักษณะของสังคมที่ดำเนินตามลัทธิเสรีนิยมใหม่

นักคิดที่สนับสนุนลัทธิเสรีนิยมใหม่กล่าวอ้างว่าตลาดระดับโลกที่มีเสรีภาพจะเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญที่ทำให้โลกน่าอยู่ขึ้น และส่วนใหญ่กลุ่มที่สนับสนุนแนวคิดลัทธิเสรีนิยมใหม่จะเป็นกลุ่มชนชั้นนำในสังคม เช่น นักการเมือง นักประชาสัมพันธ์ นักลงทุน เจ้าของกิจการขนาดใหญ่ ดารานักแสดง เป็นต้น โดยภาพเสรีภาพของประชาชนแท้ที่จริงแล้วคือ ภาพลวงตาและไม่ใช่อัตถิยาของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมประกอบกับความเชื่อเรื่องความฝันแบบอเมริกันที่ฝังอยู่ในสังคมสหรัฐอเมริกาว่าในสังคมแห่งนี้พวกเขาสามารถเป็นอะไรก็ได้ หรือยกระดับฐานะตนเองได้โดยที่ไม่มีเรื่องเชื้อชาติและชนชั้นมาเป็นตัวกีดกันความพยายามที่จะยกระดับชีวิตตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงทำให้ผู้คนในสังคมเชื่อมั่นในกรอบของแนวคิดเรื่องเสรีนิยมใหม่ว่าเป็นแนวคิดที่ทำให้มนุษย์แสดงศักยภาพเพื่อการแข่งขันได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังมีคำพูดของผู้นำทางการเมืองที่ใช้ชักจูงให้คนในสังคมยังเชื่อในความฝันแบบอเมริกันอย่างต่อเนื่อง

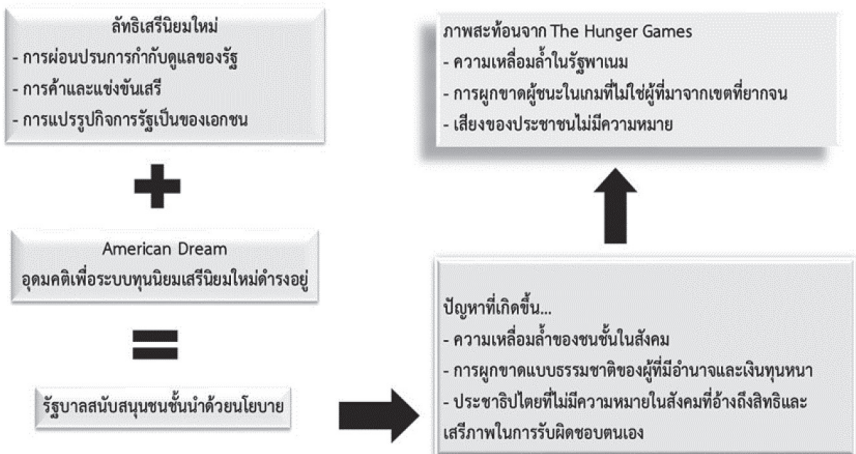
เสรีนิยมใหม่เป็นเพียงภาพลวงตาให้คนในสังคมส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นเสรีภาพที่ทำให้สังคมสามารถแข่งขันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพโดยที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเชื้อชาติและชนชั้น แต่ในความเป็นจริงเสรีนิยมใหม่ได้พันนาการผู้คนไว้ให้ทำงานหนักกว่าช่วงยุคทุนนิยมเสรีนิยมดั้งเดิม เสรีนิยมใหม่ไม่มีการกำกับกิจการของ

เอกชนอย่างเข้มงวดและดูแลสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนอย่างในยุคก่อนหน้านี้ รัฐบาลปล่อยให้ทุกอย่างให้เป็นไปตามกลไกตลาดเสรี โดยรัฐจะออกนโยบายหรือกำหนดกติกาที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มชนชั้นนำโดยเฉพาะในกลุ่มนายทุนเพื่อให้เกิดภาพรวมความมั่งคั่งของสังคม กระทั่งละทิ้งความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ที่ต้องการจะบรรลุความฝันแบบอเมริกาและยกระดับฐานะตนเอง ผู้คนเหล่านั้นรับภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจะต้องทำงานเพื่อหารายได้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดูแลตนเองและครอบครัวเพราะรัฐบาลไม่ได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ให้อีกทั้งต้องใช้จ่ายในจำนวนเงินที่สูงเพราะบริการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและสามารถต่อยอดเป็นโอกาสได้กลายเป็นของเอกชน (Privatization) เช่น ประกันสุขภาพและประกันชีวิต ค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชน ค่าใช้จ่ายในสถาบันการศึกษาของเอกชนที่มีชื่อเสียงและเก่าแก่ (Ivy League) เช่น บราวน์ (Brown University) คอเนล (Cornell University) เพนซิลวาเนีย (University of Pennsylvania) พรินซ์ตัน (Princeton University) ฮาร์เวิร์ด (Harvard University) เยลล์ (Yale University) เป็นต้น เป็นต้น

ชีวิตของชนชั้นกลางและชนชั้นล่างถูกบีบคั้นจากสังคมที่ดำเนินตามลัทธิเสรีนิยมใหม่ที่รัฐพยายามสนับสนุนเพราะส่งเสริมให้ประเทศเกิดความมั่งคั่งและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกื้อหนุนกันระหว่างชนชั้นปกครองหรือวอชิงตันกับชนชั้นนายทุนหรือวอลล์สตรีท (Washington and Wall Street) โครงสร้างเชิงอำนาจนี้ทำให้ภาคการเงินมีอำนาจมากในสังคมกระทั่งมีอำนาจต่อรองมากกว่าทุกภาคส่วน อันจะนำไปสู่การเกิดปัญหาสะสมในสังคมมานับตั้งแต่สมัยปลายทศวรรษที่ 1970 และส่งผลอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน (จิตติภัทร พูนขำ. 2556) โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมสามารถวิเคราะห์ได้ 3 กรณีที่เกิดขึ้นชัดเจนคือ ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่มีอุปสรรคเรื่องฐานะ ซึ่งขัดกับหลักของความฝันแบบอเมริกัน ปัญหาเรื่องการแข่งขันที่มีการผูกขาดโดยธรรมชาติ และปัญหาเรื่องระบบการเมืองที่เสียงของ

ประชาชนไม่มีความหมาย โดยทั้ง 3 ประเด็นปัญหานี้ผู้เขียนได้นำมาเปรียบเทียบกับภาพสะท้อนในภาพยนตร์เรื่อง The Hunger Games ที่เป็นแนวภาพยนตร์แบบสังคมกลียุคที่วิพากษ์สังคมเสรีนิยมใหม่ในปัจจุบันว่าเสรีภาพเป็นเพียงภาพลวงตาที่ผู้คนในสังคมไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ อีกทั้งยังวิพากษ์ระบบเสรีนิยมใหม่ที่พันนาการให้ผู้คนในสังคมต้องแข่งขันและตีค่าผู้คนในสังคมให้มีลักษณะทุนมนุษย์

สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 1 แผนภาพอธิบายการเกิดและลักษณะพิเศษของสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา

● วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลผ่านจากกรอบแนวความคิดหลัก 3 แนวความคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่อง American Dream ส่งเสริมความหวังและความฝันในสังคม และแนวคิดสังคม Dystopia ที่เป็นภาพสังคมแบบกลียุคที่มีนัยเป็นภาพสะท้อนสังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันเพื่อให้ตนกลายเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ สุดท้ายคือแนวความคิดสังคมเสรีนิยมใหม่ที่ใช้วิเคราะห์และอธิบายลักษณะภาพรวมของสังคมในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา

● การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอจะนำเสนอภาพรวมของสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกาที่มีความเหลื่อมล้ำกันอย่างชัดเจน และจะนำเสนอปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าวและผลที่ตามมา โดยจะเปรียบเทียบภาพสะท้อนความเหลื่อมล้ำของชนชั้นในสังคมกับการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านจากภาพยนตร์เรื่อง *The Hunger Games* (2012-2015) ทั้ง 3 ภาค

● วิเคราะห์ภาพสะท้อนภาพยนตร์เรื่อง เกมล่าเกม หรือ The Hunger Games เปรียบเทียบกับปัญหาสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา

ข้อมูลโดยสังเขปของภาพยนตร์เรื่องเกมล่าเกม หรือ The Hunger Games

ภาพยนตร์เรื่อง *The Hunger Games* ถูกสร้างขึ้นผ่านจากนวนิยายแนวสะท้อนภาพสังคมแบบกลียุค (Dystopia) ที่มีชื่อเสียงทั้งหมด 3 เล่ม โดย ซูซาน คอลลินส์ (Suzan Collins) เนื้อหาของเรื่องจะเกี่ยวข้องกับรัฐแห่งหนึ่งที่ครั้งหนึ่งเคยเกิดสงครามขึ้นภายในรัฐระหว่างเขตที่ 13 และรัฐบาลในเมืองแคปิตอล โดยในสงครามครั้งนั้นผู้ที่ปราบกลุ่มกบฏในเขตที่ 13 คือ รัฐบาลในแคปิตอล ดังนั้นรัฐพานเมแห่งนี้จึงถูกปกครองโดยรัฐบาลแคปิตอลมาโดยตลอด หากเรียงลำดับความมั่งคั่งเมืองแคปิตอลเป็นเมืองที่มั่งคั่งที่สุดในรัฐพานเมเพราะด้วยอำนาจในการเมืองที่ควบคุมและกำหนดโครงสร้างของสังคมจึงทำให้แคปิตอลได้รับผลประโยชน์ทั้งในเรื่องอำนาจการปกครองและทรัพยากรจากทุกๆ เขต การได้รับทรัพยากรเหล่านี้จะต้องแลกเปลี่ยนมาด้วยค่าตอบแทนที่รัฐบาลในแคปิตอลแจกจ่ายให้แก่ค่าตอบแทนที่ให้แก่แต่ละเขตแตกต่างกันตามมูลค่าของทรัพยากร โดยส่วนใหญ่จะให้ค่าตอบแทนที่ต่ำกว่ามูลค่าทรัพยากรของแต่ละเขตที่ส่งมาที่เมืองแคปิตอลได้รับลักษณะดังกล่าวส่งผลให้แคปิตอลมีต้นทุนในการซื้อทรัพยากรที่ต่ำในการนำมาใช้ในเมืองจึงยังผลให้แคปิตอลเป็นเมืองที่มีความมั่งคั่งที่สุดในบรรดา 13 เขต

นอกจากเรื่องความมั่งคั่งแล้วรัฐบาลในเมืองแคปิตอลยังเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการกำกับดูแล ทุกๆ เขตในรัฐพาเนมโดยใช้กลไกการสร้างอำนาจของเมืองแคปิตอลที่ควบคุมและกำกับดูแลให้ทุกเขตให้ตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ด้วยการสร้างความหวาดกลัว โดยจัดการแข่งขันเกมล่าเกม (Hunger Game) และในทุกๆ ปีจะมีการแข่งขันเกมนี้ขึ้น ซึ่งวิธีการคัดเลือกผู้เข้าแข่งขันคือให้แต่ละครอบครัวที่ต้องการอาหาร ยารักษาโรค หรือของที่ขาดแคลน ให้นำชื่อของสมาชิกในครอบครัวที่อายุระหว่าง 12 -18 ปีมาใส่ในโหลแก้ว และเมื่อวันเก็บเกี่ยวมาถึงรายชื่อเหล่านี้จะถูกจับขึ้นมาเป็นชายและหญิงอย่างละหนึ่งใบและเรียกผู้ที่รับเลือกเหล่านี้ว่าบรรณาการของแต่ละเขต

กติกาในเกมคือการแข่งขันกันเอาชีวิตรอดในสมรภูมิสนามแข่งขันที่เต็มไปด้วยอันตรายที่มาจากผู้สร้างเกม บรรณาการทั้งหมดจะต้องเอาชีวิตรอดและต้องคอยระวังบรรณาการที่เข้าแข่งขันคนอื่นๆ ที่พร้อมจะกำจัดเพื่อเป็นผู้ชนะเพียงคนเดียวในเกม และผู้ที่เหลือเป็นคนสุดท้ายในสนามการแข่งขันที่รอดชีวิตกลับไปเล่าประสบการณ์ที่รอดชีวิตจากการแข่งขันเพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้คนในรุ่นต่อไปที่จะเข้ามาแข่งขันในฐานะเครื่องบรรณาการของเขต ซึ่งประธานาธิบดีโนว์พยายามทำให้ภาพความรุนแรงในการแข่งขันกลายเป็นเรื่องปกติและเป็นการบันเทิงของชนชั้นสูง

เหตุการณ์ที่เป็นจุดเปลี่ยนเกิดขึ้นจากการแข่งขันครั้งที่ 74 แคตนิส (Katniss) และพีต้า (Peta) จากเขตที่ 12 พวกเขาทั้งคู่ได้รับการสนับสนุนจากเฮมิช (Haymitch) ให้สร้างเรื่องราวความรักในการแข่งขันจนกระทั่งคนในแคปิตอลเกิดความเห็นใจและคอยลุ้นให้พวกเขาชนะ เฮมิช (Haymitch) พยายามโน้มน้าวใจผู้สร้างเกมให้ปล่อยตามและเชื่อเขาในเรื่องคู่รักจำเป็นและท้ายที่สุดทั้งคู่ก็ได้รับชัยชนะแต่ก่อนที่พวกเขาจะชนะก็เกิดเหตุการณ์ขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงกติกาจากเดิมที่เปลี่ยนกติกาว่าให้ทั้งคู่ชนะร่วมกัน กลับเปลี่ยนเป็นกติกาแบบดั้งเดิมคือมีผู้ชนะในสมรภูมิสนามแข่งขันนี้ได้เพียงผู้เดียวสร้างความสะเทือนใจให้ผู้ชมอีกครั้ง

แต่ทว่าแคตนิส (Katniss) เด็กสาวผู้มีความกล้าหาญก็หยิบยื่นเบอร์รี่พิษให้กับพีต้า (Peta) ชายหนุ่มที่เป็นคู่รักจำเป็น

หลังจากนั้นทั้งคู่เตรียมพร้อมที่จะกินเบอร์รี่พิษ (Poison Berry) และยอมตายไปด้วยกัน การฆ่าตัวตายของทั้งคู่ในมุมมองของคนในแคปิตอลคล้ายกับการกระทำของคู่รักหวานชื่น (Romantic) แต่ในมุมมองของคนบางเขตการกระทำของแคตนิสคล้ายกับว่าเป็นท่าทีแข็งข้อต่อประธานาธิบดี สโนว์ (President Snow) ดังนั้นการกระทำของแคตนิส (Katniss) กลายเป็นการจุดไฟแห่งความหวังให้กับผู้คนในแต่ละเขตที่พร้อมจะลุกขึ้นต่อสู้กับระบบเพื่อเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การล้มล้างระบบและโครงสร้างทางการเมืองของประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow) ในการแข่งขันครั้งที่ 75 เกิดจากการที่หลายๆ เขตเริ่มแข็งข้อต่ออำนาจของ และสงครามที่เกิดขึ้นก็ทำให้เกิดการสูญเสียของหลายชีวิตในรัฐพนาเนม

ภาพที่ 1 แผนภาพอธิบายความสัมพันธ์ของตัวละครในภาพยนตร์เรื่องเกมล่าเกม หรือ The Hunger Games

2. เปรียบเทียบตัวแสดงกับแนวคิดเสรีนิยมใหม่

ตัวแสดง	ลักษณะนิสัยตัวแสดง	รูปธรรมในสังคมเสรีนิยมใหม่
Katniss Everdeen 	ยอมทำทุกอย่างเพื่อคนที่รัก	ภาพสะท้อนตัวแทนประชาชนที่อยู่ในชนชั้นกลางถึงล่างและต้องต่อสู้ในสังคมเสรีนิยมใหม่
Peta Mellark 	ปรับตัวกับทุกสถานการณ์	ภาพสะท้อนกลุ่มชนชั้นกลางที่มีการเรียนรู้และปรับตัวเข้าสู่ระบบเสรีนิยมใหม่
Gale Hawthorne 	เชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง	ภาพสะท้อนการต่อต้านอำนาจนิยม ระบบเสรีนิยมใหม่
Haymitch Abernathy 	ช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในภวียากลำบากแต่ไม่สามารถช่วยได้ทุกคน	ภาพสะท้อนกลุ่มคนหรือองค์กรช่วยเหลือที่ไม่สามารถแก้ปัญหาสังคมเสรีนิยมใหม่
President Coriolanus Snow 	ผู้นำจากกลุ่มชนชั้นนำที่ใส่ใจเพียงผลประโยชน์ของกลุ่มชนชั้นนำในแคปิตอล	ภาพสะท้อนชนชั้นนำ อำนาจนิยม ลัทธิเสรีนิยมใหม่
The careers 	ผู้ชนะในเกมล่าเกมที่ผูกขาดการชนะมาโดยตลอด	ภาพสะท้อนกลุ่มคนในอุดมคติที่เป็นรูปธรรมในสังคมเสรีนิยมใหม่

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์จุดเด่นของตัวแสดงในกรอบเสรีนิยมใหม่
(รูปภาพจาก www.imdb.com)

● สภาพปัญหาในสังคมที่สะท้อนในภาพยนตร์

ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ผู้คนในเมืองแคปิตอลและผู้คนในเขต

สาเหตุของความเหลื่อมล้ำเกิดจากการใช้อำนาจอันชอบธรรมในทางมิชอบ เพื่อบริหารและกระจายทรัพยากรภายในรัฐพามาอย่างไม่เป็นธรรม การแจกจ่ายทรัพยากรที่กระจุกตัวอยู่เพียงแค่เมืองแคปิตอลจึงทำให้ผู้คนในเมืองแคปิตอลที่มีความมั่งคั่งมากที่สุดในรัฐพามารวมถึงการได้รับผลประโยชน์และสิทธิพิเศษสำหรับเขตที่ให้ผลประโยชน์อันน่าพึงพอใจกับเมืองแคปิตอล ถึงแม้ว่าจะมีบางเขตที่ได้รับผลประโยชน์และสิทธิพิเศษจากประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow) แต่ทุกๆ เขตยกเว้นเมืองแคปิตอลยังคงต้องส่งบรรณาการหนุ่มสาว อย่างละ 1 คู่ เพื่อเข้าแข่งขันเกมล่าเกมเพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีและไม่คิดก่อการกบฏเหมือนในอดีตที่เขตที่ 13 ได้กระทำการ

ส่วนในเขตที่ไม่มีทรัพยากรที่เป็นผลประโยชน์อันน่าพึงใจของผู้คนในเมืองแคปิตอลจะถูกทะเลาะเลยในการดูแลและให้สิทธิพิเศษหรือผลประโยชน์จึงทำให้เขตที่ไม่ได้รับสิทธิพิเศษหรือผลประโยชน์เหล่านี้ต้องต่อสู้ดิ้นรนในการดำรงชีพให้อยู่รอดและต้องเสี่ยงเสนอซื้อลูกหลานใส่ลงในโหลแก้วที่จะถูกจับฉลากรับเลือกเป็นบรรณาการแข่งขันในเกมล่าเกม โดยการเสี่ยงนี้เกิดขึ้นเพื่อแลกกับอาหาร หรือของที่จำเป็นแก่การประทังชีวิตของตนและครอบครัว ในบางครั้งของที่จำเป็นแก่การดำรงชีพเหล่านั้นมีไม่เพียงพอต่อจำนวนคนในเขตที่ต้องการอันน่าสู่ภาวะอดอยาก (Simmons A.M., 2013)

ภาพความเหลื่อมล้ำในฐานะที่แตกต่างกันเห็นได้จากในภาพยนตร์หลายๆ ฉาก เช่น ครั้งแรกที่แคตนิส (Katniss) และพีต้า (Peta) ได้โดยสารขบวนรถไฟที่หรรษาที่มารับตัวทั้งคู่เพื่อเดินทางไปยังเมืองแคปิตอลเพื่อแข่งขันเกมล่าเกม เขาและเธอต่างก็ประหลาดใจที่ได้เห็นอาหารที่อุดมสมบูรณ์และการประดับตกแต่งบนขบวนรถไฟที่หรรษาซึ่งเป็นสิ่งที่ทั้งสองไม่เคยพบเจอในชีวิตประจำวันที่อยู่ในเขตที่ 12

นอกจากนี้ภาพความเลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในงานเลี้ยงในเมืองแคปิตอลพวกเขา
รับประทานอาหารแบบกินทิ้งกินขว้าง แตกต่างจากในเขตที่ชนมั่งมีเพียงก่อนเดียว
สามารถแบ่งทานกันได้ทั้งครอบครัว เป็นต้น ความแตกต่างทางทั้งที่เป็นรัฐเดียวกัน
ใช้กฎหมายเดียวกัน กฎที่ห้ามคือห้ามฝึกการต่อสู้ ห้ามล่าสัตว์ ห้ามฝึกใช้อาวุธ หรือ
ห้ามมีอาวุธในครอบครอง แต่ในเขตที่ 1 และ 2 ก็มีการฝึกการต่อสู้การใช้อาวุธ
โดยในเขต 1และ2 มีการฝึกนักสู้เพื่อเข้าแข่งขันในเกมล่าเกมโดยเฉพาะที่เรียกว่า
กลุ่มอาชีพ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำของฐานะกับรายได้และโอกาส
คนในรัฐพานเนมที่อยู่ในระดับที่แตกต่างกันนั้นมีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจโดย มิ
ชอบของประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow) ที่อำนาจผลประโยชน์และสิทธิ
พิเศษให้เพียงส่วนที่เป็นผลประโยชน์ต่อเขาและเมืองแคปิตอลเท่านั้น

การผูกขาดการเป็นผู้ชนะเพียงไม่กี่เขต

ภาพการผูกขาดผู้ชนะในรัฐพานเนมมีเพียงไม่กี่เขตที่เป็นผู้ชนะแบบผูกขาด
ซึ่งหนึ่งในลักษณะของผู้ชนะคือเป็นผู้ที่มาจากสังคมที่มั่งคั่ง ได้รับโอกาสเข้าถึงการ
ฝึกฝนและทักษะการเอาชีวิตรอดในป่าหรือการเอาชีวิตรอดจากภัยธรรมชาติ
ดังนั้นผู้ชนะส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ชนะที่มาจากเขตที่มีผลประโยชน์กับรัฐบาลที่นำโดย
ประธานาธิบดีสโนว์จึงถูกละเว้นการฝึกฝนการต่อสู้ได้เพราะในรัฐพานเนมการมี
อาวุธและการฝึกฝนการต่อสู้เป็นเรื่องผิดกฎหมาย และจะต้องเป็นเขตที่มีความ
มั่งคั่งพอสมควรเพราะในกาเข้าแข่งขันจะต้องได้รับเงินจากผู้สนับสนุนในการส่ง
อาหาร น้ำ ยารักษาโรค อุปกรณ์ที่จำเป็นรวมไปถึงอาวุธส่งให้กับกลุ่มผู้เล่นในเกม
ซึ่งผู้เล่นส่วนใหญ่ที่ได้ของเหล่านี้มักจะมีผู้สนับสนุนจากในเขตเดียวกันเป็นผู้
บริจาคเงินเพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันที่มาจากเขตตนเองยังอยู่รอดและเป็นผู้ชนะให้ได้
(Hoerl K., 2016.)

เสียงของประชาชนในเขตที่ไม่มีความหมาย

รัฐพาเนมถูกปกครองด้วยระบอบเผด็จการที่มีชนชั้นนำในสังคมเป็นผู้ปกครอง ตัวแทนของผู้ปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยมคือประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow) การปกครองโดยกลุ่มชนชั้นนำเพียงหยิบมือเดียวของสังคมที่สามารถกำหนดกติกาและกฎหมายให้เป็นประโยชน์และสนับสนุนกลุ่มชนชั้นนำด้วยกัน เกิดขึ้นในสังคมของรัฐพาเนม เห็นได้ชัดเจนเรื่องการคัดเลือกเครื่องบรรณาการที่รัฐบาลจากแคปิตอลเป็นผู้สร้างกฎนี้ขึ้นมาเพื่อป้องกันการต่อต้านหรือกระด้างกระเดื่องของผู้คนในแต่ละเขตไม่ให้ก่อกบฏเพื่อล้มล้างอำนาจของกลุ่มชนชั้นนำ และการที่รัฐจัดการแข่งขันเกมล่าเกมเพื่อเป็นการสร้างความบันเทิงและความพึงพอใจให้กับกลุ่มชนชั้นนำซึ่งไม่ได้ใส่ใจถึงชีวิตของผู้เข้าแข่งขันที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐพาเนมเช่นเดียวกับกลุ่มชนชั้นนำในแคปิตอล ทั้งหมดนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการที่รัฐให้ความสำคัญกับกลุ่มชนชั้นนำมากกว่าจนกระทั่งละเลยคุณภาพชีวิต ความปลอดภัย และความสุขของประชาชนในแต่ละเขต ทั้งที่ประชาชนส่วนใหญ่ของรัฐพาเนมกำลังเผชิญกับปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิต เช่น ภาวะอดอยาก แรงงานเสี่ยง แต่รัฐบาลเพิกเฉยและยังทำให้ชีวิตของผู้คนในเขตต้องเสี่ยงอันตรายมากขึ้นจากการแข่งขันเกมล่าเกมที่ถูกจัดขึ้น (Hoerl K., 2016.)

● การเปรียบเทียบประเด็นปัญหาที่เกิดจากเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา กับเนื้อหาในภาพยนตร์เรื่อง เกมล่าเกม หรือ The Hunger Games

จากปัญหาทั้ง 3 ประเด็นที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์เป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเสรีนิยมใหม่อีกด้วย ผู้เขียนได้นำปัญหาทั้ง 3 ประเด็นที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์มาเปรียบเทียบเป็นภาพสะท้อนของสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา ในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นปัญหาที่ 1

เรื่องความเหลื่อมล้ำในสหรัฐอเมริกากับความเหลื่อมล้ำในรัฐพานเม

ความเหลื่อมล้ำของรายได้และฐานะ

ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนาน นับตั้งแต่สหรัฐอเมริกาเริ่มใช้แนวคิดเสรีนิยมใหม่ช่องว่างของความเหลื่อมล้ำก็เริ่มขยายกว้างขึ้น สังเกตได้จากค่าเฉลี่ยรายได้ต่อปีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่แสดงให้เห็นว่าระหว่างคนส่วนใหญ่ในประเทศ และกลุ่มชนชั้นนำ ผู้จัดการธนาคาร เจ้าของบริษัทเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี

สาเหตุของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้และฐานะเกิดมาจากการสะสมทุนของกลุ่มชนชั้นนำผ่านจากการทำธุรกิจและแข่งขันกันอย่างเสรีในตลาด โดยการแข่งขันดังกล่าวกลุ่มชนชั้นนำมีความได้เปรียบเพราะมีต้นทุนที่เพียงพอในการลงทุนเพื่อให้ได้ผลกำไร อีกทั้งยังมีรัฐบาลคอยสนับสนุนและช่วยเหลือ หน้าที่ของรัฐบาลในการสนับสนุนและช่วยเหลือคือรับหน้าที่เป็นกรรมการตัดสินและกำหนดกติกาให้ผู้เล่นปฏิบัติตาม และกฎกติกาส่วนใหญ่ล้วนแต่เข้าข้างกลุ่มชนชั้นนำทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น การจ่ายภาษีผลได้จากเงินลงทุนในมูลค่าที่ต่ำกว่าคนที่ทำงานที่ต้องเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดาด้วยข้อกล่าวอ้างที่ว่าการลงทุนคือการสร้างงานให้ผู้คนในสังคม การจ้างงานแบบสัญญาจ้างชั่วคราวเพื่อลดค่าใช้จ่ายสวัสดิการ การจ่ายค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรมหรือการไล่คนออกเพื่อให้บริษัทสามารถดำรงอยู่ต่อไปและแข่งขันกับบริษัทอื่น ๆ ได้ หรือแม้กระทั่งการปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น (Stiglitz J.E., สถฤณี อาชวานันทกุล แปล, 2556)

รัฐบาลมองว่าภาพรวมของเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกามีความสำคัญกว่าภาพเล็กๆ ของสังคมจึงทำให้รัฐไม่ใส่ใจถึงผลประโยชน์ของกลุ่มประชาชนที่ไม่ใช่ชนชั้นนำ ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอันวยผลประโยชน์ให้เพียง

กลุ่มชนชั้นนำผู้ที่แข็งแกร่งกว่าในแง่ของเงินทุนและอำนาจทางเศรษฐกิจเท่านั้น กระทั่งในวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา ในปี 2007-2008 เกิดภาวะเศรษฐกิจซบเซาประชาชนเกิดหนี้สินเป็นจำนวนมากจากการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ในขณะนั้นอยู่ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งและหนึ่งในผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี บารัค โอบามา (Barack Obama) ได้สัญญาว่าจะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ผู้คนในสังคมเชื่อมั่นได้ว่าจะมีชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยการดำเนินนโยบายที่เด่นๆ คือการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มคนที่ชะลอการผ่อนชำระอสังหาริมทรัพย์เขาก็ได้รับตำแหน่งประธานาธิบดี

อย่างไรก็ตามนโยบายที่ออกมาไม่ได้แตกต่างจากอดีต (Stiglitz J.E., สฤณี อาชวานันทกุล แปล, 2556) ผลลัพธ์จากนโยบายและการบริหารไม่ทำให้ชีวิตของประชาชนในสังคมดีขึ้นกว่าเดิมตามที่สัญญาไว้ เป็นไปได้เพียงการรอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ ในปัจจุบันเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาก็ยังชะลอตัวอยู่ การปลุกความเชื่อเรื่องความฝันแบบอเมริกัน (American Dream) ด้วยความหวังที่ว่าให้ประชาชนสามารถยกระดับชีวิตตนเองและสามารถเลือกได้ว่าอยากจะเป็นอะไร โดยที่ไม่มีข้อจำกัดใดๆ ถูกนำกลับมาใช้ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ เป็นไปเพื่อให้ผู้คนเชื่อมั่นและรอดพ้นจากวิกฤตนี้เพื่อเป็นแรงงานให้กับชนชั้นนำต่อไปได้ รัฐบาลใช้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับประชาชนในสังคมเพื่อให้เชื่อมั่นในความฝันแบบอเมริกัน (American Dream) อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ผู้คนในสังคมหันกลับมาแข่งขันในตลาดงานและทำงานแลกกับผลตอบแทนที่มากกว่าคนอื่นเพื่อซื้อความสุขคืนและยกระดับฐานะให้สามารถเลือกทางเลือกในชีวิตที่อยากจะเป็นได้มากขึ้น (ษัษฐรัมย์ ธรรมบุษดี, 2559)

การเปรียบเทียบความเหลื่อมล้ำของฐานะและรายได้ของคนในรัฐฟานเนมกับสหรัฐอเมริกา

หากนำกรณีความเหลื่อมล้ำทางรายได้และฐานะในสหรัฐอเมริกามาเปรียบเทียบกับภาพสังคมรัฐฟานเนมจะทำให้เห็นภาพความเหลื่อมล้ำที่ชัดเจนมากขึ้น จะเห็นได้ว่าผู้คนในสังคมสหรัฐอเมริกาเปรียบเหมือนผู้คนในรัฐฟานเนมที่มีความเหลื่อมล้ำกันของฐานะโดยใช้ตัวชี้วัดจากสภาพแวดล้อมของแต่ละเขตและการแต่งกายของตัวแสดงในภาพยนตร์ที่บ่งบอกถึงความเหลื่อมล้ำที่ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น ในเมืองแคปิตอลผู้คนในสังคมจะสนใจเสื้อผ้าร่วมสมัย (Fashion) อาชีพที่เป็นที่นิยมคือ นักออกแบบเพราะคนในแคปิตอลชื่นชอบความหรูหรา เสื้อผ้าที่มีสีสันสวยงาม อาคารบ้านเรือนที่มีการออกแบบอย่างหรูหรา เป็นภาพสะท้อนชีวิตของชนชั้นนำในสหรัฐอเมริกาที่ชัดเจน และในบางเขตที่มีความได้เปรียบทางด้านทรัพยากรและมีทรัพยากรบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในแคปิตอลมักจะได้รับสิทธิที่ดีกว่าทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางฐานะและรายได้ในรัฐฟานเนม ยกตัวอย่างเช่น เขตที่ 1 มีอุทยานและเพชรพลอยเป็นทรัพยากรหลักจึงทำให้เป็นที่พึงใจกับคนใน แคปิตอลที่ชื่นชอบความหรูหราส่งผลให้เขตที่ 1 ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องของเงินทุนที่จะใช้ซื้อหาอาหารและฝึการต่อสู้ให้กับคนในเขตอย่างผิดกฎหมายได้เพราะมีอำนาจการต่อรอง เขตที่ 2 ที่จัดหาอาวุธและฝึกฝนทักษะการต่อสู้ให้ทหาร (Peacekeepers) หรือผู้รักษาความสงบในแต่ละเขตเพื่อป้องกันการก่อกบฏให้กับรัฐบาลแคปิตอลจึงทำให้แคปิตอลสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นแก่ชีวิต เช่น อาหาร ยารักษาโรคและอื่นๆ เขตที่ 3 จะเป็นกลุ่มคนที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ทรัพยากรบุคคลในเขตนี้สำคัญพอๆ กับเขตที่ 2 เพราะระบบทุกอย่างในรัฐฟานเนมเขตที่ 3 นี้เป็นผู้วางระบบจึงทำให้เขตที่ 3 ได้รับทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตอย่างเพียงพอเช่นกัน (Simmons A.M., 2013)

อย่างไรก็ตามทั้ง 3 เขตนี้ยังคงเป็นเขตที่จะต้องส่งบรรณาการให้กับรัฐบาลเพื่อแสดงออกว่าตนยอมตกอยู่ใต้อำนาจของประธานาธิบดีสโนว์ หากเปรียบเทียบทั้ง 3 เขตกับผู้คนในสหรัฐอเมริกา ทั้ง 3 เขตนี้อยู่ในกลุ่มคนที่ทำงานที่มีฝีมือเฉพาะ

ทางหรือทำงานให้กับรัฐบาลโดยตรง เช่น วิศวกร นักการเมือง โปรแกรมเมอร์ ทหาร ข้าราชการ นายธนาคาร เป็นต้น โดยกลุ่มอาชีพเหล่านี้ทำงานเพื่อส่งเสริมชนชั้นนาในสังคมเสรีนิยมใหม่โดยที่พวกเขาอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชนชั้นนาเพื่อที่จะได้รับผลตอบแทนหรือสวัสดิการที่ดีกว่าถ้าเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ในสังคม

ส่วนในเขตที่มีความแตกต่างกับเขตที่ 1,2,3 และ 4 อย่างชัดเจนคือ เขตที่ 12 เพราะเป็นเขตที่มีทรัพยากรสำคัญอย่างเดียวกือถ่านหิน แรงงานส่วนใหญ่จะต้องทำเหมืองขุดหาถ่านหินเพื่อส่งไปเป็นทรัพยากรให้กับแคปิตอลใช้สอย ในเขตไม่มีอาหารล่าสัตว์ไม่ได้ ชื่อของบุตรหลานในครอบครัว 1 ชื่อ สามารถแลกอาหารได้หนึ่งมื้อ ยิ่งใส่เข้าไปหลายชื่อยิ่งได้รับอาหารมากแต่ก็มีความเสี่ยงที่จะถูกจับฉลากรับเลือกไปเป็นเครื่องบรรณาการเข้าแข่งขันในเกมล่าเกมที่สูงตามไปด้วย ดังนั้นผู้คนในเขตส่วนใหญ่จึงเผชิญภาวะอดอยาก ทั้งที่อยู่ในรัฐเดียวกันแต่ความเหลื่อมล้ำทางฐานะและรายได้สูงมาก หากเปรียบเทียบคนในเขตที่ 12 กับประชาชนในสหรัฐอเมริกา กลุ่มคนเหล่านี้คือกลุ่มคนที่ตกอยู่ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจของรัฐบาลที่ไม่สามารถต่อรองได้ พวกเขาถูกบังคับให้ต้องทำงานเพื่อให้ครอบครัวและตัวเองมีชีวิตรอดต่อไปในสังคม และการทำงานของพวกเขาก็ทำให้ทุนนิยมเสรีนิยมใหม่เดินหน้าต่อไปและได้รับกำไรหรือผลตอบแทนที่มากกว่าเงินเดือนในแต่ละเดือนที่พวกเขาได้

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในหลายๆ เขตเผชิญกับความยากลำบาก คล้ายคลึงกับเขตที่ 12 แต่ในภาพยนตร์จะเน้นนำเสนอภาพในเขตที่ 12 เป็นหลัก เพราะตัวแสดงที่ใช้ดำเนินเรื่องอยู่ในเขตที่ 12 อีกทั้งมีภาพความแตกต่างของสภาพแวดล้อมและการแต่งกายที่ชัดเจนระหว่างเมืองแคปิตอลและเขตที่ 12 เมื่อนำลักษณะดังกล่าวในภาพยนตร์เรื่อง The Hunger Games มาเปรียบเทียบกับภาพของสังคมสหรัฐอเมริกาในเรื่องของความเหลื่อมล้ำของรายได้และฐานะในสังคมที่เป็นภาพชัดเจนมากขึ้น

ความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสและการศึกษา

ปัจจุบันหลายๆ ประเทศที่ขับเคลื่อนสังคมด้วยแนวคิดเสรีนิยมใหม่เป็นส่วนใหญ่มักรื้อถอนการแข่งขันที่สูง นอกจากอัตราการแข่งขันที่สูง และรูปแบบสังคมที่กลุ่มชนชั้นนำเป็นกลุ่มเพียงกลุ่มเล็กๆ ในสังคมที่คอยแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่เป็นชนชั้นกลางถึงชนชั้นล่างในสังคม และการแสวงหาผลประโยชน์ของชนชั้นนำนี้เป็นตัวที่ทำให้ความเหลื่อมล้ำในสังคมกว้างขวางมากขึ้น ทั้งในเรื่องฐานะและรายได้ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ส่งผลให้โอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีความเหลื่อมล้ำตามไปด้วย

สหรัฐอเมริกาเรียกว่าเป็นดินแดนแห่งโอกาสที่ทุกคนสามารถมีชีวิตที่ดีมีทางเลือกที่จะเป็นอะไรก็ได้ตามแนวคิดเรื่องความฝันแบบอเมริกันในดินแดนแห่งนี้ ในช่วงยุคบุกเบิกดินแดนกลุ่มผู้อพยพที่เป็นคนผิวขาวต่างก็คาดหวังและฝันที่จะมีชีวิตที่ดีกว่าโดยสามารถเลือกทางเดินว่าตนเองอยากเป็นอะไรก็ได้และสามารถยกระดับฐานะตนเองได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องชนชั้นและฐานะอย่างที่อยู่ในดินแดนยุโรป (Maass M., 2013) แต่ในปัจจุบันปัจจัยที่จะทำให้ประชาชนในสังคมเข้าถึงความฝันแบบอเมริกันที่จะเลือกได้ว่าอยากเป็นอะไรก็ได้เริ่มห่างไกลจากความเป็นจริงที่จะทำให้สำเร็จ โอกาสหลายอย่างโดยเฉพาะโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่ดีในสถาบันชั้นนำที่เก่าแก่และมีชื่อเสียง (Ivy League) ถูกกีดกันด้วยเรื่องค่าใช้จ่าย

การลดบทบาทของรัฐบาลในเรื่องการจัดหาสวัสดิการจึงยิ่งทำให้ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างไม่ได้รับโอกาสการเข้าถึงอุดมคติขั้นพื้นฐานที่คนทั่วไปจะสามารถเป็นได้ เช่น การเข้าถึงความฝันแบบอเมริกัน ทั้งที่การศึกษาเป็นพื้นฐานทั่วไปที่รัฐบาลจะต้องจัดทำให้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ผู้คนในสังคมมีชีวิตที่ดีกว่าในอนาคต แต่ปัจจุบันรัฐบาลกลางและรัฐบาลในแต่ละมลรัฐเพิกเฉยต่อโอกาสที่จะเข้าถึงการศึกษาที่ดีถูกจำกัดให้ขึ้นอยู่กับรายได้ ความมั่งคั่งและพื้นฐานของครอบครัว รวมถึงตัวชี้วัดเรื่องการเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ดีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีโอกาสทางการ

ศึกษาที่เข้าถึงมหาวิทยาลัยชั้นนำในสังคม (Stiglitz J. E., สฤณี อาชวานันทกุล แปล, 2556)

นอกจากนี้ การเตรียมตัวเข้าสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกา พบว่ามีอัตราการแข่งขันที่สูงมากและโอกาสที่จะสอบเข้าได้มักจะอยู่ในมือผู้เรียนที่บ้านมีฐานะทางครอบครัวที่อยู่ในระดับชนชั้นกลางถึงชนชั้นนำ นั่นเป็นเพราะพวกเขามีเวลาเตรียมพร้อมตัวเองในการสอบแข่งขันเข้ามากกว่าผู้เรียนที่มีฐานะยากจน เป็นเพราะพวกเขาจะต้องคิดหารายได้เพื่อให้มีค่าใช้จ่ายเพียงพอในแต่ละเดือนสำหรับชีวิตของเขาและครอบครัวที่จะอยู่รอดต่อไปในสังคมจึงทำให้พวกเขาไม่มีเวลาที่จะเตรียมพร้อมสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำ ส่งผลให้การสอบแข่งขันมีความเหลื่อมล้ำของช่องว่างของคะแนนสอบระหว่างเด็กที่ยากจนและเด็กที่ร่ำรวยในสหรัฐอเมริกาที่ถ่างกว้างขึ้นกว่าเมื่อ 25 ปีที่แล้วถึงร้อยละ 30-40 (จาก True Progressivism. 2556 อ้างถึงใน Stiglitz J. E., สฤณี อาชวานันทกุล แปล, 2556) สิ่งนี้เป็นตัวชี้วัดว่าสังคมแบบเสรีนิยมใหม่ทำให้ผู้คนในสังคมมีโอกาสลดลงเพราะด้วยเงื่อนไขเรื่องความเหลื่อมล้ำด้านทรัพย์สินและรายได้ที่สูงมากจึงส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำของโอกาสของผู้คนในสังคม

การเปรียบเทียบความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสและการศึกษาของผู้คนในรัฐพาเนมกับสหรัฐอเมริกา

ประเด็นความเหลื่อมล้ำเรื่องโอกาสและการศึกษาที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา มีความชัดเจนว่าเป็นผลพวงจากความเหลื่อมล้ำของรายได้และฐานะที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ หากนำเรื่องความเหลื่อมล้ำของโอกาสและการเข้าถึงการศึกษามาเปรียบเทียบกับสังคมในรัฐพาเนม เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนอาจเปรียบได้กับการแข่งขันในเกมล่าเกมที่เป็นเกมการแข่งขันที่เอาชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อเป็นผู้ชนะเพียงคนเดียวที่เอาชีวิตรอดจากการล่ากันเอง และได้รับรางวัลจากการเป็นผู้ชนะคือคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม เงินทอง บ้าน อาหาร

โอกาสในการชนะในเกมล่าเกมนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของทักษะการต่อสู้ ทักษะการใช้ชีวิตในป่า ทักษะการใช้อาวุธและเขตที่มีทักษะเหล่านี้คือเขตที่มีโอกาสได้รับการฝึกฝนทักษะการต่อสู้ ทักษะการใช้ชีวิตในป่าและทักษะการใช้อาวุธซึ่งในกลุ่มอาชีพ เป็นเขตที่มีโอกาสได้ฝึกทักษะการต่อสู้และการใช้อาวุธมากที่สุดจนเรียกได้ว่า เป็นกลุ่มอาชีพ และโดยส่วนใหญ่เขตที่ 1 และ 2 จะอาสาสมัครลงแข่งขันโดยไม่ต้องจับฉลากชื่อเหมือนในเขตอื่นๆ เพราะมีความมั่นใจที่ได้รับการฝึกฝนทักษะการต่อสู้และการใช้อาวุธมาแล้ว นอกจากนี้ยังมีเขตที่ 3 และ 4 ที่ยังมีความมั่งคั่งและเป็นประโยชน์กับเมืองแคปิตอลโดยในระหว่างที่แข่งเขตเหล่านี้ได้รับของบริจาคช่วยเหลือจากผู้สนับสนุนในเขตตนเองจึงมีโอกาสรอดชีวิตมากกว่าเขตอื่นๆ ที่ต้องดิ้นรนหาทางรอดในเกมล่าเกม และในวิถีชีวิตของผู้ที่อยู่ในเขตอื่นที่ไม่ใช่เขตที่กล่าวไปข้างต้นนั้นในแต่ละวัน อาหาร ยารักษาโรค ของจำเป็นเหล่านี้เขตอื่นๆ ไม่เพียงพอต่อประชากร นอกจากจะต้องคิดเรื่องการใช้ชีวิตให้ตนและครอบครัวอยู่รอดแล้ว เขตอื่นๆ นั้นไม่มีทรัพยากรที่เป็นที่พึงใจหรือหรรษาหรือเป็นประโยชน์สำคัญในการครองอำนาจมากไปกว่า 4 เขตนี้ที่สามารถใช้แลกเปลี่ยนหรือต่อรองกับแคปิตอล จึงทำให้ไม่มีโอกาสเข้าถึงการฝึกทักษะการต่อสู้และการใช้อาวุธได้อย่างที่กลุ่มอาชีพในเขตที่มั่งคั่ง

ความเหลื่อมล้ำของโอกาสที่จะเข้าถึงการฝึกทักษะต่างๆ เพื่อให้เป็นผู้ชนะในเกมเป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำของฐานะและรายได้รวมถึงการได้รับการสนับสนุนสวัสดิการที่ดีจากประธานาธิบดีโนว์จึงมีความพร้อมสามารถเตรียมตัวในการเข้าแข่งขันได้อย่างเต็มที่ และตัวชีวิตจำนวนผู้ชนะในแต่ละเขตเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความเหลื่อมล้ำของโอกาสได้ชัดเจน ในเขตที่ 12 มีผู้ชนะเพียง 3 คน คือ เฮมิช (Heymitch) แคตนิส (Katniss) และ ปีต้า (Peta) เป็นจำนวนผู้ชนะที่น้อยที่สุดใน 12 เขตดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเขตที่ 12 เป็นเขตที่ยากจนสุดและมีโอกาสน้อยที่สุด ซึ่งความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในรัฐพาเนมเป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนให้กับสังคมเสรีนิยมใหม่ในสหรัฐอเมริกา กลุ่มคนที่ได้โอกาสมากกว่าทั้งในการสอบ

แข่งขันสำหรับการศึกษาในระดับที่สูง การเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่ดีมักจะเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้พื้นฐานรอบคอบที่มั่นคง ส่วนกลุ่มคนที่ยากจนไม่โอกาสและพื้นที่ให้พวกเขามากพอเพราะพื้นที่ของพวกเขาคือการต่อสู้กับระบบทุนนิยมเสรีนิยมใหม่ที่สร้างเงื่อนไขให้พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงโอกาสและการศึกษาที่ดีได้

ประเด็นปัญหาที่ 2

เรื่องการผูกขาดการแข่งขันแบบธรรมชาติในสหรัฐอเมริกาและรัฐฟานบ

การผูกขาดโดยธรรมชาติในเรื่องการแข่งขันระหว่างเอกชน

ปัจจุบันสังคมสหรัฐอเมริกาดำเนินตามแนวทางเสรีนิยมใหม่ที่สนับสนุนการแข่งขันกันอย่างเสรี (Liberalization) โดยแข่งขันกันภายใต้กรอบของสถาบันที่ภาครัฐเป็นผู้กำหนดขึ้นมา การแข่งขันต่างๆ ที่เป็นสิ่งสำคัญในสังคมคือการแข่งขันประมูลสัมปทานการให้บริการสาธารณูปโภคกับประชาชน โดยการแข่งขันเพื่อให้ได้ผลประโยชน์จากสัมปทานเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อลดความวุ่นวายและการทุจริต อีกทั้งปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นหากมีผู้ให้บริการสาธารณูปโภคหลายราย เช่น ในกรณีวิกฤตไฟฟ้าในแคลิฟอร์เนีย (California) ปี 2000 ที่เกิดปัญหาไฟฟ้าดับเป็นเวลานานที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในบางพื้นที่ และปัญหาไฟฟ้าขายปลีกแบบไม่มีการทำสัญญาและกำหนดราคากลาง โดยในช่วงเวลานั้น แคลิฟอร์เนีย (California) ได้เปิดให้มีการค้าปลีกกระแสไฟฟ้าจากเอกชน แต่ก็เกิดปัญหาการขายกระแสไฟฟ้าที่ไม่มีการกำหนดราคากลางในตลาดทำให้ราคากระแสไฟฟ้าผันผวนและเกิดปัญหาการขาดกระแสไฟฟ้าสูงมาก (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, 2544) จึงทำให้เป็นกรณีตัวอย่างสำหรับข้อเสียใดๆ การแข่งขันที่เอกชนเข้ามารับสัมปทานหลายแห่ง ที่นำมาใช้เป็นข้ออ้างในการผูกขาดการแข่งขันให้มีผู้ที่ประมูลสัมปทานได้เพียงเจ้าเดียวซึ่งนำไปสู่การผูกขาดผู้ที่รับสัมปทาน และเอกชนที่ได้โอกาสในสัมปทานเหล่านั้นมักเป็นกลุ่มชนชั้นนำที่มีเงินทุนจำนวนมากและมี

อำนาจในตลาดทุน (Wall Street) ที่ได้รับการสนับสนุนเป็นลำดับแรกเสมอ (Harvey D., เก่งกิจ กิติเรียงลาภ, ภัควดี วีระภาสพงษ์, สุรัตน์ โหระชัยกุล, และ อภิรักษ์ วรรณสาธพ แปล. 2555)

การเปรียบเทียบการผูกขาดเป็นผู้ได้ผลประโยชน์ในสหรัฐอเมริกา และการผูกขาดผู้ชนะในการแข่งขัน

การแข่งขันในรัฐพหุนิยมคือการแข่งขันที่สามารถยกระดับชีวิตให้มีทางเลือกที่ดีกว่าและเลือกได้ว่าจะทำอะไร แต่ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลของประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow) การผูกขาดผู้ชนะในเกมล่าเกมมักจะเป็นเขตที่ 1, 2, 3 และ 4 เพราะเขตเหล่านี้มักจะเป็นกลุ่มที่ร่ำรวยมากกว่าเขตอื่นๆ ซึ่งสามารถเทียบได้กับชนชั้นนำในสังคมสหรัฐอเมริกาที่มักจะได้เปรียบเพราะเป็นกลุ่มคนส่วนน้อยในสังคมที่มีเงินทุนสะสมจำนวนมากอีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยเฉพาะ

ในสหรัฐอเมริการัฐบาลให้ความสำคัญกับภาคการเงินเป็นอย่างมากนับตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมาความเข้มข้นของระบบทุนนิยมเพิ่มขึ้นในยุคที่เรียกว่าเสรีนิยมใหม่ สิทธิต่างๆ เช่น ระบบกรรมสิทธิ์ที่เข้มแข็ง ทั้งหมดเป็นการเปิดเสรีภาพอย่างเต็มที่สำหรับการลงทุนในตลาดทุนและการลงทุนในกิจการต่างๆ โดยที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดกรอบกติกาอุปสรรคให้กับประชาชนที่จะเข้ามาแข่งขันโดยใช้หลักกฎหมายเป็นตัวควบคุมสังคมทั้งสังคมให้ดำเนินตามทางเลือกที่มีเสรีภาพภายใต้กรอบของสถาบันซึ่งกรอบที่กำหนดขึ้นเป็นประโยชน์ที่เข้าข้างกลุ่มชนชั้นนำให้แสวงหาผลประโยชน์ได้โดยที่มีความชอบธรรมจากกฎหมายมาเป็นตัวรับรองสิทธิของกลุ่มชนชั้นนำเหล่านี้ ลักษณะเช่นนี้คล้ายกับในสังคมของรัฐพหุนิยมที่มีกระทำการใดๆ ก็ได้หรืออยากที่จะเป็นอะไรก็ได้ แต่ต้องถูกควบคุมโดยอำนาจของรัฐบาลประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow)

อีกทั้งยังถูกควบคุมโดยชนชั้นในสังคมที่เป็นตัวกำหนดว่าตัวเรามีความสามารถได้อยู่ในขีดจำกัดเท่าใด โดยที่ไม่มีอำนาจต่อรองเหมือนกับกลุ่มคนชนชั้นนำในสังคม อีกทั้งกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐพานามาก็ไม่สามารถแข่งขันได้อย่างเท่าเทียมเพราะในแต่ละเขตมีฐานะที่ไม่เท่าเทียมกันความมั่งคั่งที่แตกต่างกันและการสนับสนุนของรัฐบาลประธานาธิบดีสโนว์ (President Snow) ทำให้ภาพสังคมการแข่งขันในภาพยนตร์เป็นตัวสะท้อนถึงภาพสังคมว่า จะมีกลุ่มที่มั่งคั่งในสังคมเพียงหยิบมือที่ผูกขาดที่จะได้รับผลประโยชน์เพียงกลุ่มเดียว เพราะตลาดทุนและทุกอย่างที่เกี่ยวกับทุนเอกชนจัดว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสังคมยุคเสรีนิยมใหม่ และทุกอย่างถูกตีค่าเป็นทุนและตัวเงินทั้งหมด (David Harvey, เก่งกิจ กิติเรียงลาภ, ภัควดี วีระภาสพงษ์, สุรัตน์ โหราชัยกุล, และอภิรักษ์ วรรณสาธพ แปล. 2555.)

ประเด็นปัญหาที่ 3

**เรื่องเสียงของประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความหมายในสหรัฐอเมริกา
กับเสียงของประชาชนในเขตที่ไม่มีความหมาย**

ภายหลังจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาช่วงปี 2007-2008 เกิดเสียงสะท้อนของประชาชนมากขึ้น ในเรื่องการปฏิบัติต่อประชาชนในสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน การเคลื่อนไหวของกลุ่มประท้วงที่เรียกว่า Occupy Wall street เกิดขึ้นเพื่อเรียกร้องความเท่าเทียม ความโปร่งใสต่อการปฏิบัติงานของรัฐ เพราะนโยบายส่วนใหญ่ที่รัฐใช้เป็นนโยบายที่สนับสนุนกลุ่มชนชั้นนำที่เป็นกลุ่มคนเพียง 1% ของสังคมและละเลยกลุ่มคน 99% การเคลื่อนไหวดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อมีการใช้กำลังเข้าสลายการประท้วง (Dailey K., 2011)

ภาพการประท้วงของประชาชนส่วนใหญ่ที่ใช้เกณฑ์เรื่องรายได้เป็นตัวกำหนดชื่อเรียกว่า กลุ่มคน 99% ของสังคม ส่วนกลุ่มคน 1% คือกลุ่มชนชั้นนำที่

มีรายได้สูงกว่าคน 99% มาก การออกมาประท้วงนี้คือการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศทั้งที่คน 99% เป็นประชาชนในรัฐเหมือนกับคน 1% แต่การปฏิบัติของรัฐปฏิบัติได้แตกต่างกัน เช่น การสนับสนุนช่วยเหลือเรื่องเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การออกนโยบายยืดหยุ่นต่อการจ้างงาน การลดภาษีสำหรับบริษัทและกิจการด้วยข้ออ้างว่าเป็นการสร้างรายได้ให้คนในสังคม เป็นต้น ส่วนประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นแรงงานให้กับบริษัทและกิจการเหล่านี้ก็ต้องยอมรับในชะตากรรมที่บริษัทจะปลดออกหรือลดชั่วโมงการทำงาน โดยที่รัฐไม่มีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนประชาชนเพื่อให้ได้รับความยุติธรรม จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการประท้วง

การเปรียบเทียบเสียงของประชาชนในสหรัฐอเมริกา กับในเขตที่ไม่มีกฎหมาย

ประชาชนในสหรัฐอเมริกาเปรียบได้กับกลุ่มคนส่วนใหญ่ในเขตของรัฐฟานเนม ที่รัฐไม่ได้ให้ความสำคัญมาเป็นระยะเวลายาวนาน ยิ่งไปกว่านั้นรัฐยังให้ความสำคัญมีอกับกลุ่มชนชั้นนำออกนโยบายสนับสนุนชนชั้นนำแต่บั่นทอนคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม

เปรียบเทียบเรื่องการออกนโยบายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกากับการกำหนดกติกาและกฎของรัฐบาลประธานาธิบดีโอบาม่าที่การสนับสนุนชนชั้นนำโดยการจัดการแข่งขันเกมล่าเกมที่ส่งผลให้ชีวิตของผู้คนต้องเกิดความเสี่ยงต่อชีวิต และถูกละเลยการมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งที่คนในเขตเป็นส่วนหนึ่งของรัฐฟานเนมเช่นเดียวกับประชาชนในสหรัฐอเมริกาที่ถูกละเลยต่อคุณภาพชีวิต และความมั่นคงของชีวิต ด้วยการที่รัฐบาลในสหรัฐอเมริกาสันับสนุนนโยบายการทำงานแบบยืดหยุ่นเพื่อช่วยเหลือกลุ่มนายทุนไม่ต่างจากการทำลายความมั่นคงของประชาชน รายได้ของประชาชนที่หายไปทำให้ผู้คนเหล่านั้นเป็นหนี้เพิ่มขึ้น เพราะไม่มีรายได้มาใช้จ่ายต่อรายได้ครัวเรือนที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน อันนำไปสู่การประท้วงของกลุ่มคน

ส่วนใหญ่ที่ทนไม่ได้ต่อการกระทำของรัฐเช่นเดียวกันในแต่ละเขตเริ่มแสดงท่าทีต่อต้านรัฐเพราะความไม่พอใจต่อการกระทำที่รัฐบาลประธานาธิบดีสโนว์ปฏิบัติกับผู้คนในเขตเหมือนเครื่องบรรณาการที่เข้าไปแข่งขันเพื่อคว้าความผันในอุดมคติที่ไม่สามารถทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นได้จริงและเครื่องจักรที่เป็นเพียงเครื่องผลิตทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงคนในเมืองแคบิตอล การปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกันของประธานาธิบดีสโนว์ทำให้ผู้คนเริ่มลุกขึ้นต่อต้านและเรียกร้องความเท่าเทียมกันในสังคมของรัฐพาเนมเช่นเดียวกับในสหรัฐอเมริกาที่คนส่วนใหญ่ออกมาเรียกร้องต่อการกระทำของรัฐที่ปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างประชาชน 99% กับประชาชน 1%

● บทสรุป ●

สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับระบบการเงินและตลาดทุนเป็นหลักนับตั้งแต่ใช้ลัทธิเสรีนิยมใหม่เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมือง ส่งผลให้ประเทศเกิดการกระจุกตัวของความมั่งคั่งในสังคมจึงทำให้ประเทศมีความเหลื่อมล้ำที่สูงมากประเทศหนึ่ง จากการแสดงรายได้ของผู้คนในสังคมรายได้ของชนชั้นกลางที่อยู่ในระดับปานกลางและชนชั้นนำที่อยู่ในระดับสูง โดยระดับปานกลางเมื่อปี 2014 อยู่ที่ 791 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อสัปดาห์ เทียบกับระดับสูงอยู่ที่ 1,898 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อสัปดาห์ (Inequality, 2014) แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างชนชั้นนำกับผู้คนทั่วไปในสังคมที่เป็นชนชั้นกลางว่ามีระดับรายได้ที่ต่างกันเป็นอย่างมาก โดยในสังคมเสรีนิยมใหม่ที่ผู้คนต้องรับผิดชอบตนเองโดยที่ไม่มีสวัสดิการจากรัฐบาลทำให้ประชาชนรับภาระค่าใช้จ่ายในการครองชีพ และแนวคิดเรื่องความฝันแบบอเมริกันมาเป็นตัวชักจูงผู้คนในสังคมให้เกิดแรงบันดาลใจในการยกระดับฐานะหรือการมีทางเลือกให้กับชีวิต โดยวิธีที่จะเข้าถึงโอกาสนั้นจำเป็นต้องเข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงและยัง

การเลือกการศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยเก่าแก่ (Ivy League) และทำให้ได้รับโอกาสต่างๆ ที่สามารถต่อยอดให้เลือกได้ว่าอยากเป็นอะไรหรืออยากทำอะไร ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้ความฝันแบบอเมริกันเป็นจริงได้น้อยลงในสังคมเสรีนิยมใหม่นี้ เพราะความเหลื่อมล้ำที่สูงขึ้นของช่องว่างรายได้ ประกอบกับการให้ความสำคัญของระบบการเงินและตลาดทุนเป็นสำคัญทำให้สหรัฐอเมริกาเริ่มมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ดำเนินตามหลักการ 1 คนต่อ 1 เสียง ตามแนวทางประชาธิปไตยตามที่ได้อ้างไว้ในเจตนารมณ์ว่าดินแดนแห่งนี้เป็นดินแดนแห่งเสรีประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับทุกสิทธิทุกเสียง

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจทำให้สังคมที่มีความเหลื่อมล้ำในสังคมนำสู่สังคมที่สิ้นหวังกระทั่งมีการปลุกความหวังที่จะทำให้ผู้คนในสหรัฐอเมริกากลับมาได้อีกครั้งโดยประธานาธิบดีบารัค โอบามา (Barack Obama) แต่การหาเสียงก่อนได้รับเลือกและการเข้ามาปฏิบัติภารกิจจริงสวนทางกัน ประธานาธิบดีบารัค โอบามา (Barack Obama) ยังคงดำเนินการสานต่อความสัมพันธ์กับกลุ่มตลาดทุน (Wall Street) อีกทั้งเอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้กับชนชั้นนำมาโดยตลอด ความหวังที่เคยให้ไว้ในสังคมขาดลงกลายเป็นการรวมตัวกันออกมาเรียกร้องที่เรียกว่า Occupy Wall Street ที่ออกมาประท้วงเรียกร้องการจัดสรรผลประโยชน์ของรัฐที่ไม่เท่าเทียมรัฐช่วยเหลือกลุ่มชนชั้นนำที่มีอยู่เพียงหยิบมือเดียวหรือที่เรียกว่า กลุ่มคน 1% แต่ละเลยการสนับสนุนหรือช่วยเหลือกลุ่มคน 99% ในสังคม เช่น การลดอัตราภาษีสำหรับเงินลงทุนเพราะการลงทุนเป็นการสร้างงานให้สังคมแต่เก็บอัตราภาษีรายได้บุคคลธรรมดาเท่าเดิม อนุญาตให้มีการเลิกจ้างพนักงานได้เพื่อให้กิจการดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและแข่งขันในตลาดได้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

รายการหนังสือ

- David Harvey. (2555). *ประวัติศาสตร์ฉบับย่อของลัทธิเสรีนิยมใหม่ A Brief History of Neoliberalism*. เก่งกิจ กิติเรียงลาภ, ภัควดี วีระภาสพงษ์, สุรัตน์ โหระชัยกุล, และ อภิรักษ์ วรรณสาธพ แปล. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.
- ชัยฐุรัมย์ ธรรมบุษดี. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง: *สำรวจกายวิภาคทุนนิยมไทยในกระแสเสรีนิยมใหม่: กรณีศึกษาการแปรสภาพ โครงสร้างชนชั้นทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ในสังคม*. วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยฐุรัมย์ ธรรมบุษดี. (2559). *เดินไปดวงดาว*. กรุงเทพฯ: โครงการศิลปศาสตร์บัณฑิต ปรัชญาการเมืองและเศรษฐศาสตร์ (ท่าพระจันทร์)
- James Fulcher, ปกรณ์ เลิศเสถียรชัย แปล.(2554). *ทุนนิยม ความรู้ฉบับพกพา (Capitalism a very short introduction)*. กรุงเทพฯ : openworlds
- Joseph E. Stiglitz, สฤณี อาชวานันทกุล แปล. (2556). *ราคาของความเหลื่อมล้ำ The Price of Inequality*. กรุงเทพฯ: Openworld.

บทความในวารสาร

- จิตติภัทร พูนขำ. (2556). แนะนำหนังสือ บาร์ค โอบามา, วอลสตรีท และเสรีนิยมใหม่: เรื่องหลังเศรษฐกิจการเมืองของสหรัฐอเมริกาหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2008 (Ron Suskind, *Confidence Men: Wall Street Washington and the education of president*. New York: Harper Collins Books, 2011). (ปีที่ 34, ฉบับที่ 1, 2556). รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. (2543). การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าในประเทศสหรัฐอเมริกา. *วารสารนโยบายพลังงาน* (ฉบับที่ 48 เมษายน-มิถุนายน 2543)

ชัยรัฐรัมย์ ธรรมบุษดี. บทความเรื่อง การบริหารทรัพยากรบุคคลบนห่วงโซ่อุปทานโลก: การจัดการทรัพยากรบุคคลเพื่อเลี่ยงการขยายตัวของแรงงานเสี่ยง. *Journal of HR Intelligence* (ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2556) สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สุโขทัยธรรมาธิราช. *วิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2560. จากเว็บไซต์: <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom6/04-01.html>.
Thomas More. *ยูโทเปีย*. สมบัติ จันทรวงศ์ แปล. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2560. จากเว็บไซต์: <http://www.openbase.in.th/files/tbpj087.pdf>. (2526).

Books

Kristen Hoerl. (2016). *Rhetorical Criticism Perspective in Action: Critical essay1 The Hunger Games as allegory for class struggle*. London. The Rowman and Littlefield. (P.279-280)

Articles

Amber M. Simmons. *Class on fire: Using The Hunger Games Trilogy to Encourage Social Action* (Vol.56 Number1, September 2012)

Jonathan Alexander, Rebecca Black. *The Darker Side of the sorting Hat: Representations of Educational Testing in Dystopian Young Adult Fiction* (Vol.43,2015)

Marsha Sprague. *Surviving Dystopia: Lessons from Tally, Katniss, and Tris*. (Vol.65 Number 2,Fall2015/Winter2016)

Matthias Maass. *Which Way to Take The American Dream: The US Elections of 2008 and 2010 as a Struggle for Political Ownership of The American* (Vol.31 Number1, July 2012)

Electronic Medias

Bureau of labor statistics. *Table A-4. Employment status of the civilian population 25 years and over by educational attainment.* Accessed October 15, 2017. Available at: <http://www.bls.gov/news.release/empsit.t04.htm>

Center for American progress. *The Middle-Class Squeeze: A Picture of Stagnant Incomes, Rising Costs, and What We Can Do to Strengthen America's Middle Class.* Accessed May 30, 2016. Available at : <https://www.americanprogress.org/issues/economy/report/2014/09/24/96903/the-middle-class-squeeze/>.

C.J. Polychroniou.(2013, December 16). *Chomsky: Is the American Dream Dead?*. Alternet. Available at: <http://www.alternet.org/election-2016/chomsky-american-dream-dead>

Deepanshu Banshee. (2012, June 26). The American Dream is Now a Myth: Joseph Stiglize. CNBC.

Institute for policy studies. *Income Inequality.* Accessed May 2, 2017. Available at: <http://inequality.org/income-inequality>.

International Monetary fund. *Neoliberalism: Oversold?*. Accessed May 2, 2017. Available at: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2016/06/pdf/ostry.pdf>.

Library of Congress. *What is the American dream?*. Accessed April 10, 2017. Available at: <http://www.loc.gov/teachers/classroommaterials/lessons/americanream/students/thedream.html>.

Kate Dailey. (2011, October 14). *Is Occupy Wall Street bad for the American Dream?*. BBC. Available at: <http://www.bbc.com/news/magazine-15301200>.

Michael Brenner, *Plutocracy in America*, Counterpunch. Accessed April 10, 2017. Available at: <http://www.counterpunch.org/2013/04/01/plutocracy-in-america/>.

Tanner Mirrlees. Hollywood's Uncritical Dystopia. Cineaction. Accessed April 10, 2017. Available at: http://www.cineaction.ca/wp-content/uploads/2015/01/CA95_01Mirrlees.pdf.

David Harvey. *Space of Hope*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559. จากเว็บไซต์: <https://sculptureatpratt.files.wordpress.com/2015/07/david-harvey-spaces-of-hope-1.pdf>. (2000).

Audiovisual materials

Gary Ross (Director). *The Hunger Game* [Film]. Lionsgate, Color Force. 2012-15.

Joon Ho Bong (Director). *Snowpiercer* [Film]. SnowPiercer. Moho Film, Opus Pictures, Stillking Films, CJ Entertainment. 2013.

Mark Osborne (Director). *The Little Prince* [Film]. Onyx Films, Orange Studio, Kaibou Productions, LPPTV, M6 Films, ON Animation Studios, On Entertainment, Paramount Animation, TouTenKartoon. 2015.

